

GRĖSMĖS VAIKUI LYGIO NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

(Projektas)

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJA

2018 m. balandžio 24-26 d.d., Vilnius

Ką nustato Aprašas?

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Tarnybos) ir jos teritorinių skyrių vaiko teisių apsaugos specialistų (specialistų) veiksmus, gavus pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą

Reagavimo į
pranešimus apie
galimus vaiko
teisių pažeidimus
tvarką

Rizikos vertinimo
ir grėsmės vaikui
lygio nustatymo
kriterijus

Veiksmus
nustačius
grėsmės vaikui
lygį

Reagavimas į pranešimus (I)

Pranešimas dėl smurto ar dėl galimai kilusios grėsmės vaiko sveikatai, gyvybei, saugumui

- **Per 6 valandas nuo pranešimo gavimo (per 1 val. jei iš policijos pranešimas) specialistas turi nuvykti į vaiko buvimo vietą, susitikti su vaiku ir jį išklausti (išskyrus tuos atvejus, kai vaikas dėl savo amžiaus, sveikatos, esamos būsenos ir/ar specialiųjų poreikių ir/ar negalios negali išreikšti savo nuomonės;**
- susitikti su vaiko atstovais;
- su vaiku bendraujama individualiai, esant poreikiui, nedalyvaujant vaiko atstovams.

Kiti galimi vaiko teisių pažeidimai

- **Per 3 darbo dienas specialistas susitinka su vaiku**
- **Prieš vykstant į vaiko buvimo vietą, išsiaiškinama:**
- ar buvo gauta pranešimų apie galimus vaiko teisių pažeidimus anksčiau,
- ar šeimai teikiamos ar teiktos socialinės paslaugos ir kita pagalba
- pagal galimybes gaunama kita reikalinga informacija iš švietimo, sveikatos priežiūros, socialinės priežiūros ir / ar kitų įstaigų, institucijų ar organizacijų

Specialistas tuoj pat nustato grėsmės vaikui lygį užpildydamas Grėsmės vaikui lygio nustatymo lentelę (išskyrus toliau nurodytus atvejus)

Reagavimas į pranešimus (II)

1. **Vaikas nedelsiant paimamas iš jam nesaugios aplinkos, užpildant Vaiko paėmimo iš jam nesaugios aplinkos formą, kai:**
  - kyla pavojus vaiko ir (ar) specialisto gyvybei bei sveikatai;
  - vaikas paliktas be priežiūros arba paliktas prižiūrėti asmenims, kurie netinkamai juo rūpinasi ir dėl to kyla grėsmė vaiko sveikatai ar gyvybei;
  - yra CK 3.254 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos aplinkybės - tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų yra dingę ir jų ieškoma, tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų laikinai negali rūpintis vaiku dėl abiejų tėvų ar vieno iš jų ligos, suėmimo, baudmės atlikimo ar kitų svarbių priežasčių.
2. **Tokiais atvejais specialistas Grėsmės vaikui lygio lentelę užpildo per 3 darbo dienas nuo vaiko paėmimo.**

Grėsmės vaikui lygiai (I)

Grėsmės vaikui lygis nustatomas kiekvienam šeimos vaikui atskirai.

1. Pirmasis grėsmės lygis:

Pažeistos vaiko teisės,
tačiau nėra grėsmės vaiko saugumui, sveikatai ir gyvybei

vaiko funkcionavimo
rizikos veiksniai

socialinės aplinkos
rizikos veiksniai

rizikos veiksniai, susiję su
vaiko atstovais ir jų
santykiais su vaiku

Grėsmės vaikui lygiai (II)

1. Antrasis grėsmės lygis:

Pavojus vaiko saugumui, sveikatai ir gyvybei

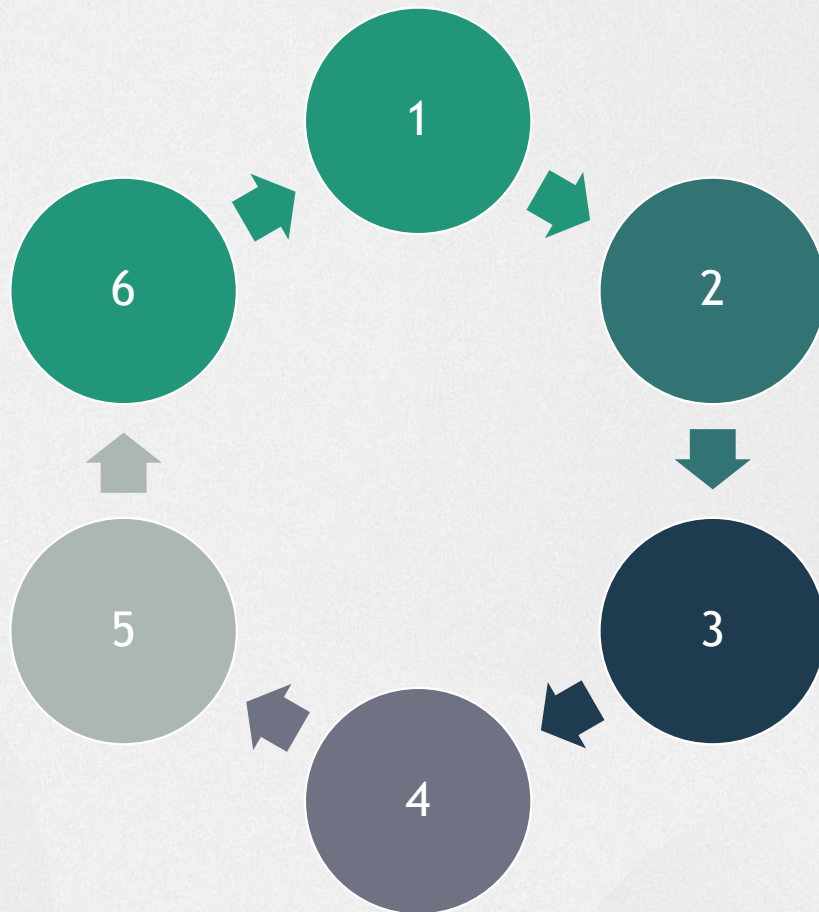
vaiko funkcionavimo
rizikos veiksniai

socialinės aplinkos
rizikos veiksniai

rizikos veiksniai, susiję su
vaiko atstovais ir jų
santykiais su vaiku

Veiksmi nustačius grėsmės vaikui lygį

- 1 - veiksmi nustačius pirmąjį grėsmės lygį;
- 2-5 veiksmi nustačius antrąjį grėsmės lygį;
- 6 - veiksmi teismui neleidus paimiti vaiko.

1

Veiksmai nustatčius pirmąją grėsmės vaikui lygį

- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija ne vėliau kaip kitą darbo dieną inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

2

Veiksmai nustačius antrąją grėsmės vaikui lygį

- **Specialistas nedelsiant paima vaiką iš jo atstovo (-ų) prireikus pasitelkia policijos pareigūnus, kai gali kilti (kyla) grėsmė vaiko, specialisto ar kitų asmenų, dalyvaujančių paimant vaiką, gyvybei ar sveikatai ir būtina užtikrinti jų saugumą.**
- **Specialistas vaikui turi suprantamai paaiškinti esamą situaciją, jeigu yra galimybė, kartu su vaiku paimami jo būtiniausi daiktai (drabužiai, vaistai, akiniai ir kt.), vaikui leidžiama pasiimti jam svarbius daiktus (pvz., žaislus, nuotraukas ar kt.);**

3

Veiksmai nustačius antrąjį grėsmės vaikui lygį

- **Vaiką laikinai apgyvendina saugioje aplinkoje** pas vaiko giminaičius, asmenis su vaiku susijusius emociniais ryšiais, vaiko brolių ir (arba) seserį globojančias (rūpinančias), įvaikinusias šeimas užpildant **Vaiko paėmimo ir laikino apgyvendinimo akta**.
- **Tuo atveju, kai nėra galimybės vaiko apgyvendinti pas nurodytus asmenis, vaikas apgyvendinamas savivaldybės vykdomosios institucijos patvirtintame sąraše budinčių globotojų, šeimų, šeimynų ar institucijų, galinčių priimti likusį be atstovų vaiką bet kuriuo paros metu.** Vaikas laikinai apgyvendinamas iki jam bus nustatyta laikinoji globa (rūpyba) ir paskirtas laikinasis globėjas (rūpintojas) arba vaikas grąžintas vaiko atstovams. Iki vaikui bus nustatyta laikinoji globa (rūpyba) vaiko atstovo teises ir pareigas įgyvendina Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija.
- **Tuo atveju, kai paėmusi vaiką iš vaiko atstovų arba kitos vaikui nesaugios aplinkos ir yra galimi vaiko sveikatos sutrikimai ir (ar) vaikas serga ir (ar) to reikalauja vaiko būklė (pavyzdžiui, neįgalus vaikas, kūdikis) Valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos specialistas (-ai) nedelsiant nuveža vaiką į sveikatos priežiūros įstaigą, kuri priima sprendimus dėl vaiko sveikatos būklės ir/ar sveikatos priežiūros paslaugų teikimo.**

4

Veiksmai nustačius antrąjį grėsmės vaikui lygį

- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo vaiko paėmimo iš jo atstovų **inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka;**
- Jeigu atvejo vadybininkas buvo paskirtas anksčiau, apie vaiko paėmimą Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija ne vėliau kaip kitą darbo dieną informuoja atvejo vadybininką;
- Valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos specialistas teikia prašymą **dėl mobiliosios komandos skyrimo (sudarymo) Mobiliosios komandos veiklos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.**

5

Veiksmai gavus teismo leidimą paimti vaiką

- Vaiko gyvenamosios vietos Valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos teritorinis skyrius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas Civilinio kodekso 3.254¹ straipsnyje nustatyta tvarka kreipiasi į teismą dėl leidimo paimti vaiką iš jo atstovų.
- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija gavusi teismo leidimą vaiką paimti iš jo atstovų ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu teikia savivaldybės administracijos direktoriui nurodymą nustatyti vaikui laikinąją globą (rūpybą) ir paskirti laikinąjį globėją (rūpintoją).

6

Veiksmai teismui neleidus paimti vaiką iš jo atstovų

- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija, gavusi teismo nutartį atsisakyti išduoti leidimą paimti vaiką iš jo atstovų, **informuoja savivaldybės administracijos direktorių ar kitą jo įgaliotą asmenį apie vaiko grąžinimą jo atstovams ir pagalbos teikimo šeimai poreikį.**
- Vaikas grąžinamas vaiko atstovams nedelsiant, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo teismo nutarties atsisakyti išduoti leidimą paimti vaiką iš jo atstovų įsiteisėjimo. Vaikas jo atstovams grąžinamas iki vaiko paėmimo jo buvusioje gyvenamojoje vietoje arba vaiko atstovų (ar vieno iš jų) gyvenamojoje vietoje arba Valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos patalpose.
- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija **inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.**

Grēsmēs vaikai lygis vertinamas iš naujo, kai:

Gaunama informacija, kad teikta pagalba nepadėjo vaiko tėvams pakeisti elgesio su vaiku, jie neužtikrina vaiko teisių ar jas pažeidžia, situacijai šeimoje nesikeičiant kyla pavojus vaiko saugumui, sveikatai

Gautas atvejo vadybininko motyvuotas siūlymas paimiti vaiką iš jam nesaugios aplinkos

Gaunama informacija, kad situacija šeimoje pagerėjusi ir vaikui gali būti saugu grįžti į šeimą, vaiko tėvai gali užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus

Kam taikomas/netaikomas Aprašas?

Grėsmės vaikui
lygis vertinamas
gavus pranešimus
po
2018 m. liepos 1
d.

Šeimoms, kurios įrašytos į
Socialinės rizikos šeimų,
auginančių vaikus,
apskaitą bei šeimoms,
kurioms pagalba pradėta
teikti iki šio Aprašo
įsigaliojimo, grėsmės
vaikui lygis nenumatytas

Tokiai šeimai atvejo
vadybininkas paskiriamas
ir šeimos pagalbos
poreikiai pervertinami
Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir
darbo ministro 2018 m.
kovo 29 d. įsakymo Nr.A1-
141 „Dėl atvejo vadybos
tvarkos aprašo
patvirtinimo“ 2 punkte
nustatyta tvarka, t.y. per
5 mėnesius

Kur kaupiami duomenys apie nustatytą grėsmės vaikui lygį?

- Duomenys apie nustatytą grėsmės vaikui lygį kaupiami Socialinės paramos šeimai informavimo sistemoje (SPIS).
- Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija duomenis apie vaiką ir jo atstovus teikia suinteresuotoms institucijoms Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Ačiū už dėmesį